

enam kellegi käsi tema käest ei kaabanud. Mere-
elajate valitsemises oli temale ta abikaasa Wellamo
abiks ning neid nimetati teiste wee-jumalatega
ühes „Ween wäffi“. Neid arwati heldeks ja heaks
ning hüiti kalapüüil ja mere teel appi. —

Põldude ja aedade, põllu-wilja, aea-wilja kaitseja
ja kaswataja oli „Pellermoinen“ keda ka Samp-
saks nimetati. Üleüldse maa jumalate ülem ja
maailma kaitseja oli „Maan emo.“ — Metsa ju-
malate kogu oli määratu suur ning nende päämees
oli wägew „Tapio“ ehk „Kuikkana“ (puttkael) wõi
„Sippa“ (s. o. wirt, kõrme); ta oli wana elatand
mehe sarnane, pikk pruun pard, suur kõrge, kuuse
ja männi olastest pununud kübar pääs, ning ilus
samaldest tulentut kasukas seljas, ning elas oma
abikaasat kallistades „Metsolaas“ ehk „Hontelas“. Seal
oliwad ka ta abikaasa „Mielikki“ kaasa annid
se on: Wee (ehk honingi) järwed ja pudru parwed.

„Tapiol“ oli kaunis kari lapsi, hea sall sulasid
ja mitu tuhat tüdrukut ning neid nimetas rahwas
„Tapiokansa“ ehk „Tapiorahwas“. Ka olid ja
siginesid kõik koduloomad üksinda „Tapio“ warju
ja kaitsemise all. Üle selle saidwad ka mõned pund,
hiletutad, jõed ja mäed pühaks peetud. Kõige kur-
jemaks, tugewamaks ja hirmsamaks sai „Hiisi“
peetud ja niisama palju tähendas, nagu meile meie
wana „Jaak“ ehk „Sarwiline“ tähendab; senne

nimel sai wannutud; aga pärast poole sai „Biru“
ehk „Perkele“ (Peedo-Slaawlastest päritud) nimi
pruugitawamaks. Armastuse Jumal oli „Satta-
miele“; jiiiski enne seda oli ka Lempi armastuse
idendaja ning üle nende weel üks kaunis kari
Üle-Jumalaid. Kõik Soome-sugust rahhwad usku-
siwad juba enne riisti-usu üleswõtmist, et surnud
ükskord ülestõusewad; ka wiisiwad wanad Soome
rahhwad oma surnutele kohwid ja suured pühad
saidwad neile peetud. Surnute hinged arwati ühe
ehk teise Jumala hoole all olema ning saidwad siis
ja niisuguste (kodukäijate) nimel nimetud, nii kui:
„Manalaiset“, „Männingäiset“, „Kööpelit“, „Kei-
kuiset“ ja „Peijot“; neid arwati mitme tähtsa
asja pärast siin ja seal maa peal elama ja ini-
mestele kurja tegema; nende alaline elustamise
paik oli maa all (haudedes).

Iseäralikude nõupidamiste pärast kogunud n'ad
endid wahest ühte iseäralikku paika, mida „Tou-
nela“ ehk „Manala“ (Maa alla) nimetas. Selle
paiga walitseja oli „Touni“; tal olla rahhwa ar-
wamise järele aga 3 sõrme ning suur heina
kessi sarnane nunn-müts pääs olnud; ta abikaasa
„Tounen akka“ ehk „Tounetan emänta“ olla üks
kortsus kullmudega eideks olnud, kes oma wõeraid
suside ja kondadega toitnud olla. — Neil olnud ka
hea trobitond lapsi, keda kõiki „Kelman“ neidudeks